

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของสถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3*
THE DEVELOPMENT OF GUIDELINES FOR DRUG PREVENTION AND
PROBLEM SOLVING OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS UNDER THE
MAHASARAKHAM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

ณัฐวดี บุตรธนู¹, ณภัทสรณ ธนาพงษ์อนันต์²

Natthawoot Bootthanoo¹, Napatsawan Thanaphonganan²

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม^{1,2}

Faculty of Education, Mahasarakham University^{1,2}

Email : golfpe17@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฏิบัติงานด้านยาเสพติดจำนวน 320 คน และผู้ให้ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2. แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีแนวทางการดำเนินงาน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการให้คำปรึกษา 2) ด้านการให้การศึกษาและเผยแพร่ความรู้มีแนวทางการพัฒนา 3) ด้านการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดมีแนวทางการพัฒนา 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 5) ด้านการเฝ้าระวังมีแนวทางการพัฒนา และ 6) ด้านการบริหารจัดการ

คำสำคัญ : 1. แนวทางการป้องกันปัญหายาเสพติด 2. การพัฒนาแนวทางการแก้ไขยาเสพติด 3. สถานศึกษา

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the current and desirable conditions of drug prevention and solution operations in educational institutions of schools under the Mahasarakham Primary Educational Service Area 3, 2) to develop guidelines for preventive and corrective actions. The sample consisted of 320 teachers and 5 qualified persons. The research tools were questionnaires and interview form. Data analysis the used Statistics was percentage, average, and standard deviation.

The results showed that: 1) the current state of the drug prevention and problem-solving operations in educational institutions of schools under the Mahasarakham Primary Educational Service Area 3, overall, was at a high level. 2) There were six guidelines for drug abuse prevention and resolution for schools under Mahasarakham Primary Educational Service Area 3 consist: 1) consultations 2) educating and knowledge transfer 3) drug abuse prevention and resolution 4) drug abuse prevention and resolution 5) surveillance and 6) management.

Keywords : 1. Guidelines for Preventing Narcotics Problems 2. Developing Narcotics Remedial Guidelines 3. Educational Institutions

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ปัจจุบันปัญหายาเสพติดถือได้ว่าเป็นปัญหาที่สำคัญมากที่สุดในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าแต่การขจัดปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดนับวันจะยิ่งลำบากมากขึ้นทั้งในด้านสาเหตุการเกิดปัญหาและแนวทางการแก้ไขและมีแนวโน้มการเพิ่มของจำนวนกลุ่มประชากรที่ใช้นาเสพติดพื้นที่ประเภทและชนิดของยาเสพติดที่ใช้เสพติดจนวิธีการเสพติดซึ่งนำไปสู่สภาวะการติดยาที่เพิ่มมากขึ้น จากข้อมูลการบำบัดรักษาผู้ติดยาของสถานพยาบาลทั่วประเทศและสถิติผู้กระทำความผิดพบว่า กลุ่มเป้าหมายผู้ติดยาส่วนใหญ่เป็นเพศชายที่มีอายุระหว่าง 24-25 ปีโดยในปี 2559 มีการแพร่ระบาดในช่วงอายุ 15-19 ปีคิดเป็นร้อยละ 22.1 ของช่วงอายุทั้งหมดและมีแนวโน้มอายุของกลุ่มเป้าหมายลดลงไปอยู่ที่ระหว่าง 15-19 ปีซึ่งสอดคล้องกับผลสำรวจข้อมูลระบาดวิทยาในกลุ่มนักเรียนนักศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงมหาดไทยกลางปี 2560 ของสำนักคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดซึ่งพบว่านักเรียนนักศึกษาระดับ ป. 6-ปริญญาตรีจำนวน 5.36 ล้านคนมีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติดร้อยละ 12.4 และระดับชั้นมัธยมศึกษาต้นระดับชั้นมัธยมศึกษาปลายและระดับ ปวช. เป็นกลุ่มใหญ่ถึงร้อยละ 84 ของจำนวนดังกล่าวจากการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษา(สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด, 2561)

จากการสำรวจร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและกระทรวงศึกษาธิการพบว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาส่วนใหญ่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับลักษณะของการใช้ยาเสพติด ร้อยละ 5.3 เป็นผู้มีประสบการณ์ในการใช้ ร้อยละ 2.7 ผู้ติดยา ร้อยละ 1.5 ผู้ค้ายาเสพติด ร้อยละ 1.1 ผู้ติดและค้ายาร้อยละ 0.94 และผู้ใช้และผู้ค้า ร้อยละ 0.85 ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อยู่ในวัยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 3.42 ปัญหาดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะสถานการณ์การใช้ยาเสพติดในประเทศไทยตั้งแต่ปี 2559 เป็นต้นมาพบว่าสารเสพติดที่ใช้มากอันดับ 1 คือ ยาบ้า ร้อยละ 82.2 รองลงมาคือ กัญชา ร้อยละ 6.3 ยาไอซ์ ร้อยละ 3.3 และกระท่อม ร้อยละ 2.7 (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด, 2561)

จากสถิติดังกล่าวโรงเรียนและสถาบันทางการศึกษานับว่าเป็นแหล่งที่เสี่ยงต่อการเสพติดและการขายยาเสพติดเนื่องจากเป็นแหล่งรวมกลุ่มของวัยรุ่นโดยเฉพาะโรงเรียนที่มีนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งเป็นวัยที่อยากรู้อยากลองและหาประสบการณ์ใหม่ๆ ภัยอันน่ากลัวของยาเสพติดได้ขยายลูกกลมเข้าไปในรั้วโรงเรียนเพิ่มมากขึ้นทุกทีจนเป็นที่น่าหวั่นเกรงว่าหากไม่ดำเนินการแก้ไขปัญหายาอย่างเร่งด่วนอาจเป็นสิ่งที่สายเกินไปสำหรับเยาวชนและกลายเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในอนาคตเนื่องจากปัญหายาเสพติดได้แพร่ระบาดเข้าไปในโรงเรียนเกือบทุกโรงเรียนและทุกระดับชั้นซึ่งโรงเรียนนอกจากจะมีหน้าที่ในการให้การศึกษาทางด้านวิชาการแล้วยังคงต้องมีหน้าที่ในการช่วยเหลือแก้ไขพฤติกรรมของเด็กที่มีปัญหายาเสพติดอีกด้วยแต่ที่ผ่านมาโรงเรียนยังไม่สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างสัมฤทธิ์ผลเพราะยาเสพติดเป็นปัญหาที่ซับซ้อนมีสาเหตุมีปัจจัยหลายอย่างซึ่งการดำเนินการแก้ไขจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาการติดยาเสพติดอย่างแท้จริงที่ผ่านมากกระทรวงศึกษาธิการพยายามดำเนินการป้องกันและปราบปรามสารเสพติดในสถานศึกษาอย่างเต็มที่โดยจัดทำโครงการทั้งในระดับกระทรวงระดับกรมและระดับสถานศึกษาเช่นการบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับสารเสพติดไว้ในหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนทุกระดับจัดทำคู่มือการดำเนินการและหลักสูตรสำหรับฝึกอบรมบุคลากรทางการศึกษาในระดับจังหวัดครูแกนนำนักเรียนแกนนำรวมทั้งผู้ปกครองจัดกิจกรรมเพื่อนเตือนเพื่อนการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น ป.ป.ส. เจ้าหน้าที่ตำรวจสาธารณสุข ตลอดจนองค์กรพ่อแม่ผู้ปกครอง (สุชานันท์ รัตนภาค, 2547) การสะท้อนความคิดเห็นของประชาชนทุกสาขาอาชีพทั่วประเทศเพื่อรวบรวมข้อมูลประกอบการตัดสินใจและพัฒนาโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นโดยสุ่มสำรวจ 16 จังหวัดที่เป็นตัวแทนภูมิภาค จำนวน 3,153 คนชาย 1,462 คนคิดเป็น ร้อยละ 46.37 หญิง 1,691 คน คิดเป็น ร้อยละ 53.63 คน ประชาชนคิดว่าในโรงเรียน/สถานศึกษาในปัจจุบันมีปัญหาเรื่องของยาเสพติดอยู่ในระดับรุนแรงมากและควรหาทางแก้ไขด่วนร้อยละ 60.03 เพราะมีนักเรียนติดยาเสพติดและรับรู้ด้วยตนเองว่ามีการแพร่กระจายในโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด, 2558)

จากที่ผ่านมากกระทรวงศึกษาธิการพยายามดำเนินการป้องกันและปราบปรามสารเสพติดในสถานศึกษาอย่างเต็มที่โดยจัดทำโครงการทั้งในระดับกระทรวงระดับกรมและระดับสถานศึกษาเช่น

การบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับสารเสพติดไว้ในหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนทุกระดับจัดทำคู่มือ การดำเนินการและหลักสูตรสำหรับฝึกอบรมบุคลากรทางการศึกษาในระดับจังหวัดครูแกนนำนักเรียน แกนนำรวมทั้งผู้ปกครองจัดกิจกรรมเพื่อนเตือนเพื่อนการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา กับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น ป.ป.ส. เจ้าหน้าที่ตำรวจสาธารณสุขตลอดจนองค์กรพ่อแม่ผู้ปกครอง (สุชานันท์ รัตนภาค, 2547) การสะท้อนความคิดเห็นของประชาชนทุกสาขาอาชีพทั่วประเทศเพื่อ รวบรวมข้อมูลประกอบการตัดสินใจและพัฒนาโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้เกิด ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นโดยสุ่มสำรวจ 16 จังหวัดที่เป็นตัวแทนภูมิภาค จำนวน 3,153 คน ชาย 1,462 คน คิดเป็นร้อยละ 46.37 หญิง 1,691 คนคิดเป็นร้อยละ 53.63 คน ประชาชนคิดว่าในโรงเรียน/ สถานศึกษาในปัจจุบันมีปัญหาเรื่องของยาเสพติดอยู่ในระดับรุนแรงมากและควรหาทางแก้ไขด่วนร้อยละ 60.03 เพราะมีนักเรียนติดยาเสพติดและรับรู้ด้วยตนเองว่ามีการแพร่กระจายในโรงเรียน (สำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด, 2558)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ซึ่งดูแลโรงเรียนในสังกัด 4 อำเภอเขียงยืนโกสุมพิสัยชื่นชมกุดรังซึ่งในบางเขตเป็นพื้นที่เสี่ยงของการระบาดของยาเสพติด โดยเฉพาะอำเภอเขียงยืนชื่นชมซึ่งเป็นพื้นที่รอยต่อติดกับจังหวัดกาฬสินธุ์ที่มีการระบาดของยาเสพติด อย่างมากในตอนนี้นักเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เป็นหน่วยงานทาง การศึกษาที่รับมอบนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของศูนย์ปฏิบัติการ ต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดมีสถานศึกษาในสังกัดจำนวน 145 โรงเรียน ปัจจุบันมีนักเรียนจำนวน 18,285 คน สถานศึกษาในสังกัดอยู่ในพื้นที่จังหวัดที่เฝ้าระวังปัญหายาเสพติดมีการจัดการศึกษา 2 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษานี้มี โอกาสที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดค่อนข้างสูงและเป็นกลุ่มเสี่ยงที่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่ง สามารถที่จะแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มนักเรียนด้วยกันได้โดยง่ายโดยผลกระทบของปัญหาการใช้ ยาเสพติดในกลุ่มนักเรียนนำมาซึ่งความเสียหายและการสูญเสียทรัพยากรมนุษย์อันเป็นกำลังสำคัญใน การพัฒนาประเทศชาติสถานศึกษาในฐานะหน่วยงานหลักในการพัฒนาเด็กและเยาวชนของชาติจึง ต้องให้ความสำคัญกับปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนในการเฝ้าระวังป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเข้มแข็งต่อเนื่องและจริงจังเพื่อลดและควบคุมไม่ให้นักเรียนเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดรวมถึงการดูแลช่วยเหลือการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โอกาสกับมาศึกษาต่อในสถานศึกษาและสามารถดำรงชีวิตเป็นคนดีในสังคมได้

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนและดำเนินงานแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดที่เป็นภัยคุกคามที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3

2.2 เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้ทราบถึงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3

3.2 ผลจากการศึกษาทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำไปใช้ พัฒนาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิด ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ผู้วิจัยแบ่งวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานป้องกันและ แก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้บริหาร สถานศึกษา/ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 จำนวน 1,783 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา/ครูผู้สอนใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 จำนวน 320 คน โดย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาดและคณะ, 2543) และเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1)แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้ 1)ผู้วิจัยจัดส่ง หนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมทั้งแบบสอบถามถึงโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดใน สถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 2) สัมภาษณ์ผู้บริหารและครูโรงเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย(Best Practice) เพื่อสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้ เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1)วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพในการปฏิบัติงานโดยการแจกแจงความถี่และหาเปอร์เซ็นต์ 2)วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) เป็นรายชื่อและรายด้าน 3)วิเคราะห์การจัดลำดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยการใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) (สุวิมล ว่องวานิช, 2548)

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนคุณภาพ Best Practice 2 โรงเรียนๆ ละ 3 คน ในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 รวมทั้งสิ้น 6 คน โดยได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและแบบบันทึกข้อมูล สำหรับสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายที่เป็น Best Practice ตามกรอบแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียน การเก็บรวบรวมข้อมูล 1)ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคามเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครูในโรงเรียนคุณภาพ Best Practice 2)ผู้วิจัยจัดส่งแบบสัมภาษณ์และแบบบันทึกข้อมูล สำหรับสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายที่เป็น Best Practice ตามกรอบแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 3)สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากข้อ 2 เพื่อสรุปแนวทางในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานด้านป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียน 4)ประเมินแนวทางในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานด้านป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียน 5)ได้แนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียน

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของสถานศึกษา โดยรวม

องค์ประกอบและตัวชี้วัดการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด	4.00	0.08	มาก	4.67	0.08	มากที่สุด
2. ด้านการให้คำปรึกษา	3.67	0.08	มาก	4.67	0.08	มากที่สุด
3. ด้านการเฝ้าระวัง	4.00	0.11	มาก	4.67	0.09	มากที่สุด
4. ด้านการบริหารจัดการ	4.09	0.10	มาก	4.73	0.07	มากที่สุด
5. ด้านการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด	3.83	0.13	มาก	4.67	0.09	มากที่สุด
6. ด้านการให้การศึกษาและเผยแพร่ความรู้	3.75	0.08	มาก	4.75	0.08	มากที่สุด
รวม	3.89	0.01	มาก	4.69	0.02	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก($\bar{X}=3.89$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือด้านการบริหารจัดการ($\bar{X}=4.09$) ด้านการเฝ้าระวัง($\bar{X}=4.00$) และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด($\bar{X}=4.00$) สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด($\bar{X}=4.69$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือด้านการให้การศึกษาและเผยแพร่ความรู้($\bar{X}=4.75$) ด้านการบริหารจัดการ($\bar{X}=4.73$) และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดด้านการให้คำปรึกษาด้านการเฝ้าระวังและด้านการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด($\bar{X}=4.67$)

5.2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานป้องกันและแก้ไข
ปัญหาเสพติดในสถานศึกษาและค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง($PNI_{modified}$) และ
ลำดับความต้องการจำเป็น โดยรวมและรายด้าน

องค์ประกอบและตัวชี้วัดการดำเนินงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับความ ต้องการความจำเป็น
1. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด	4.00	4.67	0.17	3
2. ด้านการให้คำปรึกษา	3.67	4.67	0.27	1
3. ด้านการเฝ้าระวัง	4.00	4.67	0.17	3
4. ด้านการบริหารจัดการ	4.09	4.73	0.16	4
5. ด้านการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด	3.83	4.67	0.22	2
6. ด้านการให้การศึกษาและเผยแพร่ความรู้	3.75	4.75	0.27	1

จากตารางที่ 2 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงาน
ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เรียงตามลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ลำดับที่ 1
ด้านการให้คำปรึกษาและ ด้านการให้การศึกษาและเผยแพร่ความรู้($PNI_{modified}=0.27$) ลำดับที่ 2
ด้านการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด($PNI_{modified}=0.22$) ลำดับที่ 3 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา
เสพติดและด้านการเฝ้าระวัง($PNI_{modified}=0.17$) ลำดับที่ 4 ด้านการบริหารจัดการ($PNI_{modified}=0.16$)

5.3 การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของสถานศึกษาใน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 3 ผลการวิเคราะห์ความต้องการ
จำเป็นในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของ
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 3 พบว่า แนวทางการ
ดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 สรุปได้ดังนี้

5.3.1 ด้านการให้คำปรึกษา มีแนวทางการพัฒนาดังนี้ 1)แต่งตั้งคณะกรรมการให้
คำปรึกษาแก่นักเรียน 2)จัดทำคู่มือการบริการให้คำปรึกษาแนะแนวฝึกทักษะชีวิต 3)จัดให้มีการนิเทศ
ติดตามนักเรียนที่มีปัญหาครอบครัวปัญหาการเรียนและปัญหาด้านยาเสพติด 4)จัดอบรมครูแกนนำ
และนักเรียนแกนนำการให้คำปรึกษาด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

5.3.2 ด้านการให้การศึกษาและเผยแพร่ความรู้ มีแนวทางการพัฒนาดังนี้ 1)การสำรวจ
ความต้องการเกี่ยวกับการใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมการให้การศึกษาและเผยแพร่ความรู้ในการ

ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา 2) การสนับสนุนงบประมาณในการผลิตและจัดหาสื่อจากหน่วยงานต้นสังกัด 3) การจัดกิจกรรมเสี่ยงตามสายให้ความรู้เรื่องของโทษและพิษภัยของยาเสพติดอย่างต่อเนื่องในสถานศึกษา 4) ส่งเสริมการจัดนิทรรศการทางวิชาการเพื่อเผยแพร่ความรู้ในเรื่องของโทษและพิษภัยของยาเสพติด 5) การให้บริหารอินเทอร์เน็ตกับนักเรียนในการสืบค้นข้อมูลต่างๆ และการให้บริการสัญญาณอินเทอร์เน็ตไร้สาย

5.3.3 ด้านการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ 1) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน 2) ส่งเสริมให้มีการสร้างกลุ่มนักเรียนแกนนำเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 3) การส่งครูผู้สอน (ครูปฏิบัติงานด้านยาเสพติด) และนักเรียนเข้ารับการฝึกอบรมการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดตามที่หน่วยงานต้นสังกัดจัดให้มีขึ้น 4) การจัดตั้งชมรม To be number one ชมรมเพื่อนช่วยเพื่อน 5) การสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันยาเสพติด และ 6) ส่งเสริมการสร้างภาคีเครือข่ายนักเรียนแกนนำการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาทั้งในสังกัดและต่างสังกัดเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

5.3.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ 1) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมีการบูรณาการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสอดแทรกความรู้เสริมทักษะกระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 3) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายให้สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของผู้เรียน เช่น กิจกรรมชุมนุมต่างๆ ซึ่งมีความหลากหลายการส่งเสริมด้านดนตรีและกีฬา 4) การจัดค่ายคุณธรรมจริยธรรมค่ายคนดีเทิดไท้องค์ราชันย์เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน 5) ประชุมวางแผนร่วมกันกับคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา 6) มีการประชุมผู้ปกครองอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์และชี้แจงนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาให้ผู้ปกครองได้รับทราบและหาแนวปฏิบัติในการดูแลนักเรียนร่วมกัน 7) การจัดระเบียบและปรับสภาพแวดล้อมในบริเวณสถานศึกษาให้น่าอยู่และน่าเรียน 8) มีมาตรการให้ความช่วยเหลือและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงด้านการติดยาเสพติด

5.3.5 ด้านการเฝ้าระวัง มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ 1) การประชุมร่วมกันเพื่อวางแผนกำหนดเป้าหมายในการจัดกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาเพื่อเป็นการเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด 2) ติดตามสังเกตเฝ้าดูเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงของปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง 3) การวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความถนัดความสามารถทักษะของผู้เรียน เช่น การออกเยี่ยมบ้านการคัดกรองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง 4) การคัดกรองนักเรียนกลุ่มเสี่ยงของครูที่ปรึกษาเพื่อทำการติดตามสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนการศึกษาเอกสารการวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล (SDQ) 5) การตรวจสอบสุขภาพและตรวจปัสสาวะ

นักเรียนเพื่อคัดกรองกลุ่มเสี่ยงในสถานศึกษามีและการสำรวจการใช้สารเสพติดในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง 6) มีการสื่อสารโทรศัพท์สายด่วนผู้รับแจ้งเบาะแสเพื่อรับแจ้งข้อมูลข่าวสาร 7) สำรวจสภาพปัญหาและพฤติกรรมนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับปัญหายาเสพติดอย่างสม่ำเสมอ

5.3.6 ด้านการบริหารจัดการ มีแนวทางการพัฒนาดังนี้ 1) การประชุมชี้แจงนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา 2) จัดให้ครูผู้สอนเข้ารับการอบรมการประชุมการสัมมนาและการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา 3) ส่งเสริมให้ครูนำความรู้ที่ได้จากการอบรมการประชุมการสัมมนาการประชุมเชิงปฏิบัติการและนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา 4) ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายครู(ครูปฏิบัติงานด้านยาเสพติด) ทั้งภายในสังกัดและต่างสังกัดเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา 5) การจัดทำคู่มือหลักสูตรยุทธศาสตร์แผนงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ด้านความเหมาะสมของผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่าเป็นไปได้อย่างเหมาะสมอยู่ในระดับมาก($\bar{X}=4.02$) ส่วนด้านความเป็นไปได้ของผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่าเป็นไปได้อย่างเหมาะสมอยู่ในระดับมาก($\bar{X}=3.73$)

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 จากผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนในสังกัดได้ตระหนักถึงปัญหายาเสพติดที่จะส่งผลกระทบต่อนักเรียนในสังกัดจึงมีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของสถานศึกษาซึ่งถือได้ว่าเป็นภารกิจหลักที่จะต้องดำเนินการขับเคลื่อนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาและเป็นการตอบสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดทั้งนี้เพื่อไม่ให้นักเรียนเข้าไปเกี่ยวข้องกับปัญหายาเสพติดหรือไปก่อปัญหาสังคมซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ อรทัย ธารแก้ว และคณะ (2562) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกระทรวงศึกษาธิการได้มีการกำหนดนโยบายและแผนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษามีการกำหนดให้ปัญหายาเสพติดเป็นวาระสำคัญของชาติและ

ประกาศนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติดและมีร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการนำนโยบายด้านยาเสพติดไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่องโดยการคำนึงถึงผลกระทบของปัญหายาเสพติดที่จะเกิดขึ้นและนอกจากนี้สถานศึกษาหลายแห่งมีประสบการณ์ในการจัดการกับปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาตลอดจนสามารถดูแลช่วยเหลือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียนและควบคุมจนไม่ให้มีปัญหายาเสพติดด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมและแตกต่างกันตามสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น

6.2 แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 นำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1)ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมีแนวทางการพัฒนาโดยจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การบูรณาการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดทุกกลุ่ม รวมถึงการจัดกิจกรรม ตามความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน สอดคล้องกับการวิจัยของ อรทัย ธารแก้วและคณะ (2562) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผลการวิจัยพบว่า ควรจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการสอดแทรกความรู้เรื่องยาเสพติดในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้คัดกรองนักเรียนกลุ่มเสี่ยงโดยจัดให้มีการตรวจสุขภาพและตรวจปัสสาวะเพื่อตรวจหาสารเสพติดสถานศึกษาจัดให้มีการตรวจค้นหายาเสพติดที่นักเรียนพกพามาสถานศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เช่น เข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรม ค่ายลูกเสือต้านยาเสพติดและอื่นๆ จัดกิจกรรมเดินรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับพิษภัยและโทษของยาเสพติดและการป้องกันยาเสพติดทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา จัดระเบียบและปรับสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้น่าอยู่น่าเรียนและลดพื้นที่เสี่ยงที่จะเป็นแหล่งมั่วสุม ส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ทั้งทางด้านร่างกายอารมณ์สังคมของนักเรียนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายตามความสนใจและความถนัดของนักเรียนเช่นการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ 2)ด้านการให้คำปรึกษา แนวทางการพัฒนา คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการให้คำปรึกษานักเรียนที่มีปัญหาครอบครัวปัญหาการเรียนและปัญหาด้านยาเสพติดของสถานศึกษาจัดทำคู่มือ การบริการให้คำปรึกษาแนะแนวฝึกทักษะชีวิตให้เข้าใจในกลวิธีในการแก้ปัญหายาเสพติดของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ การอรทัย ธารแก้ว และคณะ (2562) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผลการวิจัยพบว่า จัดตั้งนักเรียนและคุณครูแกนนำเพื่อให้ให้ความรู้เรื่องยาเสพติดแก่รุ่นน้องประสานงานกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดประสานงานกับสถานบำบัดเมื่อพบนักเรียนติดยาเสพติดและส่งต่อนักเรียนไปยังสถานบำบัดอย่างเป็นระบบจัดบริการให้คำแนะนำโดยครูแนะแนวและครูที่ปรึกษาและเพื่อนนักเรียนในศูนย์เพื่อนใจวัยรุ่นในสถานศึกษา ส่งเสริมให้นักเรียนจัดรายการเสียงตามสายจัดตั้งชุมนุมคลินิกบำบัดฟื้นฟูและให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด 3)ด้านการให้การศึกษาและเผยแพร่ความรู้ มีแนวทางการพัฒนาให้มีการสำรวจความต้องการเกี่ยวกับ

การใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการศึกษาและเผยแพร่ความรู้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดของสถานศึกษา โดยสนับสนุนงบประมาณในการผลิตและจัดหาสื่อจากหน่วยงานต้นสังกัด และมีการขยายผลการจัดกิจกรรมแก่สถานศึกษาอื่น เพื่อเครือข่ายการทำงานด้านการป้องกันยาเสพติด สอดคล้องกับการวิจัยของ เพ็ญจันทร์ รื่นเนตร และพรเทพ ฐิ์แผน (2563) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1-2 ผลการวิจัยพบว่า โดยการจัดการศึกษานอกสถานที่ศึกษาดูงานที่ทัณฑสถานในจังหวัดรวมถึงการดูสื่อเกี่ยวกับภัยของยาเสพติด และจัดตั้งสารวัตรนักเรียนปราบปรามยาเสพติด จัดค่ายคุณธรรม จัดสายตรวจของโรงเรียนร่วมกับตำรวจ สร้างเครือข่ายผู้ปกครอง ครู ตำรวจ ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา และส่งบุคลากรเข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จด้านการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา เป็นต้น 4)ด้านการเฝ้าระวังมีแนวทางการพัฒนา โดยจัดประชุมร่วมกันเพื่อวางแผนกำหนดเป้าหมายในการจัดกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อเป็นการเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดติดตามสังเกต เฝ้าดูเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงของปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องมีการวิเคราะห์ ผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสามารถทักษะของผู้เรียนมีการสื่อสารโทรศัพท์สายด่วนผู้รับแจ้งเบาะแสเพื่อรับแจ้งข้อมูลข่าวสารสำรวจสภาพ ปัญหาและพฤติกรรมนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับปัญหายาเสพติดอย่างสม่ำเสมอสอดคล้องกับการวิจัยของ อรทัย ธารแก้ว และคณะ (2562) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผลการวิจัยพบว่าการประชุมชี้แจงนโยบาย จัดทำหลักสูตรยุทธศาสตร์คู่มือแผนงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบงานที่ชัดเจนและเพียงพอโดยการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งครูที่ปฏิบัติงานด้านยาเสพติดระดมทรัพยากรการดำเนินงานจากเครือข่ายการทำงานบ้านวัดจัดอบรมพัฒนาครูแกนนำนักเรียนแกนนำในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษารายงานผลสรุปผลให้ผู้บังคับบัญชาทราบและประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงาน 5)ด้านการบริหารจัดการมีแนวทางการพัฒนา คือ มีการประชุมชี้แจงนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของสถานศึกษาจัดให้ครูผู้สอนเข้ารับการอบรมการประชุมการสัมมนาและการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูนำความรู้ที่ได้จากการอบรมการประชุมการสัมมนาการประชุมเชิงปฏิบัติการและนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของสถานศึกษาส่งเสริมการสร้างเครือข่ายครูเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจัดทำคู่มือหลักสูตรยุทธศาสตร์แผนงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของสถานศึกษา สอดคล้องกับการวิจัยของ จินุกุล หลวงอภัย (2564) ที่ได้ศึกษา

การพัฒนาแนวทางในการป้องกันตนเองจากปัญหาเสพติดของนักเรียนนายสิบตำรวจ ผลการวิจัยพบว่า การให้ความรู้เรื่องยาเสพติดแนวคิดในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดโดยใช้สถานการณ์จำลองและแสดงบทบาทสมมติให้แก่ นักเรียนทำให้นักเรียนเกิดทักษะในการป้องกันตนเอง รู้ถึงพฤติกรรมและทัศนคติของตนเองในการป้องกันยาเสพติดโดยไม่หลงคำชักชวนหลอกลวงหรือชักจูงของเพื่อนหรือญาติไม่ทดลองใช้ยาเสพติดกับตนเองไม่เลียนแบบเพื่อนในทางที่ไม่ถูกต้อง 6)ด้านการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดมีแนวทางการพัฒนา คือการส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนเช่นการจัดกิจกรรมชุมนุมต่างๆ การส่งเสริมด้านดนตรีและกีฬาส่งเสริมให้มีการสร้างกลุ่มนักเรียนแกนนำเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของสถานศึกษา ส่งครูผู้สอน(ครูปฏิบัติงานด้านยาเสพติด) และนักเรียนเข้ารับการฝึกอบรมการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดตามที่หน่วยงานต้นสังกัดจัดให้มีขึ้นจัดตั้งชมรมต่อต้านยาเสพติด เช่น ชมรม To be number one เพื่อนช่วยเพื่อนสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันยาเสพติดของสถานศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานภายนอกส่งเสริมการสร้างภาคีเครือข่ายนักเรียนแกนนำการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาทั้งในสังกัดและต่างสังกัดเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้งานสอดคล้องกับการวิจัยของ เพ็ญจันทร์ รื่นเนตร และพรเทพ ฐิ์แผน (2563) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1-2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองและเครือข่ายรับรู้ปัญหาเสพติดและร่วมกันหาหนทางแก้ไขให้ความรู้ผู้ปกครองและคนในชุมชนโดยการจัดโครงการเปิดบ้านต้านยาเสพติดจัดนิทรรศการเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดประสานข้อมูลกับผู้นำชุมชนเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีอนามัยในการให้ความรู้ ฝ้าระวังและรณรงค์ป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาประสานความเข้าใจกับผู้นำชุมชนและผู้ปกครองและให้กลุ่มเครือข่ายบ้านวัดโรงเรียนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดผู้ปกครองมีความเข้าใจและให้ความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดจัดโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายกับผู้ปกครองการจัดกิจกรรมต้านยาเสพติดเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันและทักษะในการปฏิเสธยาเสพติดรวมถึงการมีส่วนร่วมของสังคมและการบำบัดและฟื้นฟูเยาวชนผู้ติดสารเสพติดทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น

7. องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยจัดทำแผนแนวทางการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 3 โดยมีรายละเอียดตามแผนภาพ ดังนี้

แนวทางการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาของ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ศึกษาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ในด้านต่างๆ ได้แก่ 1) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 2) ด้านการให้คำปรึกษา 3) ด้านการเฝ้าระวัง 4) ด้านการบริหารจัดการ 5) ด้านการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด และ 6) ด้านการให้การศึกษาและเผยแพร่ความรู้

สำรวจสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ติดตามประเมินผลและรายงานผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ภาพที่ 1 แนวทางการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ควรมีประชุม ชี้แจงนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

8.1.2 จัดให้ครูผู้สอนเข้ารับการอบรม การประชุม การสัมมนา และการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

8.1.3 ส่งเสริมให้ครูนำความรู้ที่ได้จากการอบรมการประชุม การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการและนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมีการบูรณาการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

8.2.2 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สอดแทรกความรู้เสริมทักษะกระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

8.2.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน เช่น กิจกรรมชุมนุมต่างๆ ซึ่งมีความหลากหลาย การส่งเสริมด้านดนตรีและกีฬา

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาให้เข้าใจและให้ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา

8.3.2 ครูควรศึกษาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาให้เข้าใจและให้ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา

9. บรรณานุกรม

จินุกุล หลวงอภัย. (2564). การพัฒนาแนวทางในการป้องกันตนเองจากปัญหาเสพติดของนักเรียน นายสิบตำรวจ.วารสารวิจัยวิชาการ. 4(1). 169-176.

บุญชม ศรีสะอาด. (2543). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

เพ็ญจันทร์ รื่นเนตร และพรเทพ รุ่งแผน. (2563). แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1-2. วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น. 6(4). 69-78.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. (2558). การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา .กรุงเทพฯ : ส.ป.ป..

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. (2561). แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดข้อมูลเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด. กรุงเทพฯ : สำนักยุทธศาสตร์.

สุชานันท์ รัตนภาค. (2547). ศึกษาปัญหาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุวิมล ว่องวานิช. (2548). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรทัย ธารแผ้ว. (2562). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24. วารสารบัณฑิตศึกษา. 16(72). 33-47.